

PREDGOVOR EU

Poštovani čitače,

Privilegija je što mogu da dam predgovor po treći put za godišnje izdanje Bele knjige Saveta stranih investitora (FIC), sada u izdanju iz 2020. godine.

Drago mi je što vidim da je naporni rad Saveta stranih investitora rezultirao još jednom Belom knjigom, naročito imajući u vidu da su se protekli meseci pokazali kao sve, samo ne poslovanje na uobičajen način. Od svog osnivanja 2002. godine, Savet stranih investitora nastavlja da zadivljuje. Njegov članstvo je poraslo sa 14 na više od 120 kompanija, uključujući brojna preduzeća Evropske unije koja predstavljaju skoro 70% svih inostranih direktnih investicija u Srbiji. Zahvaljujući Savetu stranih investitora i njegovim članovima, Evropska unija prima vredne informacije o prilikama i izazovima s kojima se suočavaju preduzeća koja posluju u Srbiji.

2020. godina je teška - kako za preduzeća, tako i za građane. Pandemija nas je primorala da promenimo stare navike i prilagodimo se novim okolnostima u potrazi za novom normalom. Dok se preduzeća trude da se nose sa novom realnošću, pandemija je pojačala potrebu za dobrim funkcionisanjem i predvidljivom poslovnom klimom za ekonomski rast i stabilnost.

Naspram ovakve situacije, rad Saveta stranih investitora i preporuke predstavljene u ovogodišnjoj Beloj knjizi možda su čak i vrednije nego prethodnih godina.

Bela knjiga, kao jedna od vodećih inicijativa Saveta stranih investitora, ostaje jedinstvena platforma za dijalog između vlasti i privatnog sektora, kao i korisno sredstvo za domaće i inostrane investitore.

Zasnovana na konkretnim iskustvima na terenu, od posebne je vrednosti u preciziranju vladi i institucijama gde da se usredsrede kada rade na boljem poslovnom okruženju u Srbiji.

To je poednako važan dokument i za Evropsku uniju takođe. Podržava kontinuirano procenjivanje i praćenje poslovne i investicione klime u Srbiji. Pruža koristan uvid u pripremu godišnjeg izveštaja Evropske komisije 2020. - koji je upravo objavljen i podeljen sa Vladom Srbije i zainteresovanim akterima - pružajući sveobuhvatnu procenu u svim sektorima.

Bela knjiga dopunjuje Godišnji izveštaj Evropske komisije - dokument koji pomaže Vladi da se usredsredi na

reforme integracije u EU. Ovaj cilj deli i Savet stranih investitora. I Godišnji izveštaj i Bela knjiga potvrđuju da mnoge već preduzete reforme idu u dobrom smeru ka integraciji u EU.

Kroz prošle reforme, Srbija je postigla veoma dobre rezultate u rešavanju dugotrajnih sistemskih slabosti: makroekonomske stabilnosti, stabilne inflacije i povećanja nivoa zaposlenosti, da pomenemo samo neke. Kao rezultat, tokom poslednjih deset godina, strane direktne investicije povećale su se za oko 30%, a trgovinski tokovi su se više nego udvostručili. Nažalost, tekuća kriza primorala je deo ovog napretka da se povuče nekoliko koraka unazad. Međutim, važno je prepoznati da bi bez reformi proteklih godina ekonomske posledice pandemije u Srbiji bile još teže. Zahvaljujući svom radu urađenom tokom proteklih godina, negativni uticaj na ekonomiju Srbije zadržan je na nivoima kojima se može upravljati. Zahvaljujući prošlim reformama, Srbija ostaje atraktivna investiciona destinacija i trgovinski tokovi se već ubrzavaju uprkos kontinuiranoj neizvesnosti. Mere koje je Vlada preduzela, poput dva paketa ekonomskog oporavka od 5,1 milijarde i 560 miliona evra, kao i pomoć specifična za MSP i sektor, tokom ove neviđene krize takođe su igrale važnu ulogu u ovom oporavku koji je još uvek u toku.

Reforme članstva u EU pomažu preduzećima i građanima da se zaštite od oštine pandemije COVID-19 i da se ekonomija brzo i snažno oporavi.

Proces reformi mora da se nastavi. Pošto smo sada usred zdravstvene krize sa jakim i negativnim uticajem na socio-ekonomsko tkivo našeg društva, dobre i održive reforme koje nisu samo kratkoročna rešenja za privremene probleme, već reforme koje rade i za budućnost, sledeću krizu, za klimu i buduća pokolenja postale su bitnije nego možda ikada ranije. Stoga je važno za sve relevantne učesnike, Vladu naročito, da rade na ključnim preporukama iznesenim u Beloj knjizi 2020.

Da iznesemo nekoliko primera:

Prvo i najvažnije, u oblasti vladavine zakona - borba protiv korupcije, veća transparentnost, nezavisan i efikasan pravosudni sistem, izvršenje ugovora - sve od ključne važnosti za predvidljivu poslovnu i investicionu klimu koja utire put institucionalnom poverenju i stabilnom ekonomskom rastu.

Drugo, hitno je potrebna povećana transparentnost u oblasti državne pomoći, javnih nabavki i bilateralnih međunarodnih sporazuma. Pored toga, uloga javnih konsultacija u procesu donošenja zakona je presudna. Treba konsultovati preduzeća u otvorenom, inkluzivnom i transparentnom procesu u inicijativama koje na njih utiču - uprkos izvesnim poboljšanjima, napori moraju da se nastave.

Preostale slabosti takođe treba rešiti u okviru fiskalnog upravljanja, javne uprave i poreske uprave, kao i uloge države u ekonomiji.

Takođe su potrebna dalja poboljšanja u oblasti digitalizacije. Digitalizacija ne smanjuje samo papirologiju i administrativne troškove za preduzeća, već ide paralelno sa prelaskom ka zelenijoj ekonomiji u skladu sa Evropskim zelenim sporazumom.

Predanost EU i Srbije treba da se nastavi. Zajedničkim napornim radom i uz aktivnu podršku partnera poput

Saveta stranih investitora to se može postići. EU će nastaviti da stoji uz Srbiju kao njen najveći donator, investitor i trgovinski partner u ovom procesu. Ekonomski i investicioni plan za zapadni Balkan koji je EU upravo otkrila predstavlja preokret u igri za izgradnju neophodne povezanosti i jačanje reformskog procesa potrebnog da zapadni Balkan učini još atraktivnijom destinacijom za evropske i globalne investicije.

Poštovani prijatelji,

kako sada dolazi jesen 2020. godine, dolaze i nove okolnosti. Godišnji izveštaj treba smatrati odskočnom daskom za buduće reforme, a novi Ekonomski i investicioni plan za zapadni Balkan obezbediće značajna i dodatna finansijska sredstva. Nova vlada u Srbiji trebalo bi da na najbolji mogući način iskoristi ovu kombinovanu politiku i finansijske resurse kako bi Srbija dovršila svoj put i postala članica Evropske unije.

S poštovanjem,

Sem Fabrici
Ambasador i šef Delegacije
Evropske unije u Republici Srbiji